

## **Posudek magisterské diplomové práce Vladimíry Matějkové „Georges Feydeau: Dáma od Maxima. Srovnávací analýza a kritika českých překladů“, ÚTRL FF UK Praha 2010**

Magisterská diplomová práce Vladimíry Matějkové, věnovaná problematice překládání francouzské situační komedie konce 19. století a posouzení českých převodů jedné z nejvýznamnějších divadelních her vrcholného představitele francouzského vaudevillu, má 142 stran. Její obsah je rozdělen do tří hlavních oddílů, členěných do podkapitol; práce je opatřena úvodem a závěrem, českým, francouzským a anglickým resumé, seznamem použité literatury a dále je doplněna přílohou čítající 37 stran.

Cílem předložené studie bylo posoudit kvalitu existujících českých překladů stěžejního díla Georgese Feydeaua, poprvé uvedeného v Paříži v r. 1899, jež na sebe ve své době strhlo pozornost a stalo se světově nejproslulejším a nejprekládanějším dílem svého autora. Translatologické srovnávací analýze jsou podrobeny převody překladatelů Sergeje Machonina (1968), Alexandra Jerieho (1979) a adaptace Viléma Říhy, zastupující meziválečný překlad (1934).

První část práce je věnována žánru francouzské situační komedie konce 19. století. Její velmi podrobné zpracování zahrnuje zmapování situace na francouzském divadle koncem 19. století se zaostřením na vaudeville. To je zapojeno do mozaiky širších literárních a historických souvislostí vypovídajících o kulturním životě někdejší Paříže. Kromě sebrání důležitých faktů i celé řady zajímavostí jsou u zmiňovaných francouzských děl (v česky psaných dějinách francouzské literatury zpravidla opomíjených) vždy důsledně uváděny všechny existující překlady se jménem překladatele a rokem vydání či inscenace. Vedle recepce vaudevillu ve Francii je věnován značný prostor české frašce na konci 19. století a recepci vaudevillu v českém kulturním prostředí od 19. století do současnosti (str. 25–35), což je velmi přínosné především z hlediska dějin českého překladu. Již tato první část je výsledkem diplomantčiny mnohdy až mravenčí práce s odbornou literaturou a dalšími zdroji informací, jež se jen obtížně získávají. Ukazuje se, že komedií se u nás např. v 60. letech hrálo dost, avšak v odborném tisku se o nich nepsalo (řada dat je dostupná pouze v Divadelním ústavu, např. na divadelních programech a jinde). V této části práce diplomantka rovněž úspěšně propojuje poznatky získané v odborné literatuře literárněvědné, literárněhistorické, historické, teatrologické a translatologické. Zároveň je třeba ocenit i skutečnost, že navzdory velkému množství informací nepostrádá styl předložené studie již v této faktografické části vtip a švih (pro kapitolu věnovanou přímo hře Dáma od Maxima a jejím českým překladům to bude platit dvojnásob). Ráda bych zdůraznila, že zmíněné klady práce se zdaleka neomezují na tuto první část.

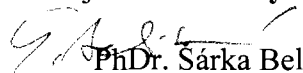
Druhá hlavní kapitola, vyznačující se vysokou formulační kultivovaností, pojednává vyčerpávajícím způsobem o životě a díle Georgese Feydeaua. I zde se, a to stejně tak v hlavním textu práce jako v poznámkách pod čarou, dozvídáme nesmírně zajímavé informace, opět důležité z pohledu zejména dějin českého překladu. Tuto část uzavírá podkapitola věnovaná Feydeauovi na českých jevištích a recepci jeho her v české kultuře. Nesporné klady bohužel místy kontrastují s drobným, nicméně nepříjemnými překlepy (např. rok narození Feydeaua 1963 a jinými).

Jádro práce tvoří třetí kapitola věnovaná hře Dáma od Maxima (51–130). Zde je třeba zdůraznit, že v celé této části je souběžně s konkrétní náplní podkapitol (děj, charakteristika postav, charakteristika stylu, feydeauovská poetika s celou škálou komických prvků atd.) důsledně uplatňován translatologický zřetel s trefnými komentáři (str. 68 a další), byť místy uváděnými „pouze“ v poznámkách pod čarou, jež jsou však informačně nabitě a „leccos“ vypovídají o přístupu jednotlivých překladatelů. I v této části se funkčně uplatňuje práce s odbornou literaturou a citlivý translatologický přístup (str. 51–93 a 99–128). Za

obdivuhodný považují i způsob, jakým si diplomantka poradila s prezentací děje a složitostí zápletek, což mimo jiné dokládají i tabulky na str. 76–81. Detailní srovnávací analýze je věnována podkapitola k osmnácté scéně třetího dějství v překladech V. Říhy, S. Machonina a A. Jerieho (str. 99–128). I zde je pro dílčí analýzy charakteristická formulační přesnost, výstižnost, kultivovanost a objektivnost posuzovaných jevů, uvádějící jak klady, tak zápory řešení (zejména v překladu V. Říhy) a poukazující na rizika zastarávání překladu (str. 104). Překladačským analýzám je tak celkem věnováno až 76 stran. Třetí část práce uzavírá charakteristika a hodnocení přístupu jednotlivých překladatelů (str. 120–128) včetně přihlídnutí ke specifickým ideologickým okolnostem. Nejenže s diplomantčiny závěry souhlasím, ale s velkým potěšením konstatuji, že forma nastylizování předložené studie skýtá kromě seriózních poznatků i nejednu příležitost k pobavení, což bývá u tohoto typu prací vzácností.

Magisterská diplomová práce Vladimíry Matějkové splňuje všechna kritéria objektivní kritiky obtížného literárního překladu. Tato brilantní studie je inspirací pro srovnávací analýzy a zároveň velmi cenným příspěvkem k dějinám českého překladu. Domnívám, že může být ve stávající formulační podobě (ovšem po opravě překlepů a chyb v interpunkci) předložena k rigoróznímu řízení. S potěšením ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborné**.

V Praze 12. září 2010

  
PhDr. Sárka Belisová